

בָּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה ^{יֵאֱהוֹנָה} ^{חַיֵּית הַחַיִּים רַחֲמֵי אֲדֹנָי הַכֹּל} מִמְּקוֹמוֹ:

לֹאֵל בָּרוּךְ זְעִימוֹת יִתְּנוּ. לַמֶּלֶךְ אֵל זִי וְקִיִּם.
זְמִירוֹת יֹאמְרוּ וְתִשְׁבְּחוּת יִשְׁמִיעֵנוּ. כִּי הוּא
לְבָדוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ. פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת. עוֹשֶׂה זִדְעוֹת.
בֹּעַל מְלָחֳמוֹת. זֹרֵעַ צְדָקוֹת. מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת. בּוֹרֵא
רְפוּאוֹת. זֹרֵא תְהִלּוֹת. אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת. הַמְּחַדֵּשׁ
בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. כְּאֹמֹר
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדִלִים. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה ^{יֵאֱהוֹנָה} ^{חַיֵּית הַחַיִּים רַחֲמֵי אֲדֹנָי הַכֹּל} יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

מתוק מדבש

אומרים בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' פִּי יְהוֹלֵל וַיִּשׁוּבַח
כְּבוֹד ה', מִמְּקוֹמוֹ מֵאוֹתוֹ מִקוֹם הַנַּעֲלָם
שֶׁהוּא מִשְׁגִּיחַ מִשָּׁם. (וַיֵּרָא דָּף קג ע"א)

ע"י כָּל מִצְוָה נִזְרָעִים צְדָקוֹת שִׁיגִינוּ
עַל הָאָדָם לַעֲתִיד

הָיָא מִלָּה דְּאִיֵּי פּוֹלְחָנָא דְּמַרְיָה אוֹתוּ
דְּבַר מִצְוָה שֶׁהוּא עֲבוֹדַת קוֹנוֹ, דָּא
סָלִיק לַעֲיֵלָא מִן שְׁמַשָּׁא זֶה עוֹלָה לַמַּעֲלָה
מִן הַשֶּׁמֶשׁ, וְאַתְּעֵבִיד מִנִּיָּה הָכֵל קְדִישָׁא
וְנַעֲשֵׂה מִמֶּנּוּ הַכֹּל שֶׁהוּא מֵלֶאךְ קְדוֹשׁ, וְדָא
הוּא זִרְעָא דְּזִרְעָא בְּרַשׁ בְּהִיָּהוּא עֲלֵמָא
וּמִצְוָה זוֹ הִיא זֶרַע שֶׁזֶרַע הָאָדָם בַּעֲוֹלָם
הַבָּא, וְמָה שְׁמִיָּה וְמָה שְׁמוֹ שֶׁל זֶה הַזֶּרַע,
וְאִמְרָא צְדָקָה שְׁמוֹ הוּא צְדָקָה דְּכִתִּיב זִרְעוּ
לָכֶם לְצְדָקָה פִּי שֶׁהַזֶּרַע שֶׁלָּכֶם יִקְרָא צְדָקָה,
הָאִי מְדַבֵּר לִיָּה לְכָר נֶשׁ כִּד תִּפּוֹק נִשְׁמַתִּיהָ
מִיָּנִיָּה זוֹ הַצְדָקָה מוֹלִיכָה אֶת הָאָדָם כִּשְׁתַּצָּא
נִשְׁמַתוֹ מִמֶּנּוּ, וְסָלֵק לָהּ בְּאַתְרָא דְּכְבוֹד
דְּלַעֲיֵלָא אֲשַׁתְּכַח וּמַעֲלָה אוֹתוֹ בַּמִּקוֹם
שֶׁכְּבוֹד הָעֶלְיוֹן נִמְצָא, לְאַתְצַרְרָא בְּצִרְוֶרָא
דְּחַיֵּי לִהְיוֹת נִצְרָר בְּצִרְרוֹ הַחַיִּים הָדָא הוּא

הַקַּב"ה נַעֲלָם מֵעֵין כָּל וְאֵין שׁוֹם
בְּרִיָּאָה יוֹדַעַת מִקוֹמוֹ

תָּא חַיֵּי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְּלַק בִּיקְרִיָּה
בָּא וְרָאָה שֶׁהַקַּב"ה מְרוֹמֵם מְאֹד בְּכְבוֹדוֹ
כְּדַמְפְּרֵשׁ בַּהַמִּשְׁךְ הַמֵּאמֵר, דְּאִיֵּהוּ גְּנִיז וְסִתִּים
בְּעִילּוּיָא סְגִיָּא כִּי הָרִי הוּא גִּנּוּז וְסִתוּם
בַּהַעֲלָם עֲצוּם וְרַב, וְלֹא אִיֵּי בְּעֵלְמָא וְאֵין
שׁוֹם אָדָם בַּעֲוֹלָם עֲתָה אַחֵר שֶׁנִּפְגְּמוּ
הַתַּחֲתוֹנִים, וְלֹא הָיָה מִן יוֹמָא דְּאַתְּבְּרִי
עֲלֵמָא וְגַם לֹא הָיָה מַעֲלָם מִן הַיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם שׁוֹם אָדָם, דִּיכִיל לְקִיָּמָא עַל
חֻקְמָתָא דִּילִיָּה שִׁיּוּכַל לַעֲמֹד עַל חֻקְמָתוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּכִרְוֹאֵי שְׁבִרָאָם בַּחֲכָמָה נִפְלְאָה, וְלֹא
יָכִיל לְקִיָּמָא פִּיָּה וְכָל שָׁכֵן שְׁאֵין מִי שִׁיּוּכַל
לַעֲמֹד וְלַהֲשִׁיג בַּעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּגִין דְּאִיֵּהוּ
גְּנִיז וְסִתִּים לִפִּי שֶׁהוּא גִּנּוּז בְּבִינָה וְנִסְתָּם
בַּחֲכָמָה, וְאַסְתְּלַק לַעֲיֵלָא לַעֲיֵלָא וְנִתְעַלָּה
וְנִתְעַלָּם לַמַּעֲלָה לַמַּעֲלָה בְּכִתְרָא, וְכָלְהוּ עֲלֵאֵי
וְתַתָּאֵי לֹא יָכִילִין לְאַתְּדַבְּקָא וְכָל הָעֲלִיוֹנִים
וְהַתַּחֲתוֹנִים אֵינֶם יְכוּלִים לַהֲשִׁיג אֶפְיֻלוֹ יִדְעַת
מִקוֹם מִשְׁכְּנוֹ שֶׁמֶשֶׁם מִשְׁגִּיחַ עַל כָּל
הָעוֹלָמוֹת, עַד דְּכָלְהוּ אֲמָרִין עַד שְׁכוֹלָם

אופן אחיזת הציצית

ובאמרו מהר והצא עלינו כו' ישים ב' לדדי הטלית ע"ג שתי כתיפיו, ואח"כ יקנץ ארבע ציציות ביד שמאלו, ויניחם על לבו ביד שמאלו כל עוד שהוא קורא ק"ש עד ודבריו חיים וקיימים. (שעה"כ דף נא ט"ג)

בוונת ד' זכירות

ובנו בחרת מכל עם ולשון כו', דע כי ארבעה מלות עשה לריך האדם לקיים בכל יום, והם ארבעה זכירות הכתובים בתורה, שתלויים בזכירת הלל, ואלו הם, הא' היא זכרון מעמד הר סיני וקבלת התורה, וכמ"ש הכתוב (דברים ד י) יום אשר עמדת כו' בחורב כו', וכתב (שם ד ט) פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך כו', והיא אחת מרמ"ח מ"ע להרמז"ן ז"ל. זכירה ב' (שם כה יו) זכור את אשר עשה לך עמלק, והיא מלות עשה שנית. זכירה ג' (שם כד ט) זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים, והיא מלות עשה שלישית. זכירה ד' (שמות יג ג) זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים. והיא מלות עשה רביעית. והנה ג' זכירות אלו מזכירים עתה כאן, וזכירת יציאת מצרים מזכיר אותה בסוף פרשת ציצית נפסקו אני ה' אלהיכם כו'.

וזה סדרן, מתן תורה לריך לרמוז אותה באומרו ובנו בחרת מכל עם כו' וקרב מלכנו לשמך הגדול באהבה. כי על ידי התורה, קרבנו לשמו הגדול, ונזנו מכל עם, וקבלנו אותו עלינו למלך, וזהו וקרבתנו מלכנו.

וזכירת עמלק נרמז אותה במלת לשמך הגדול, כי צעור עמלק אין השם שלם, ואין הכסף שלם, ואנו מתפללין שימחה זכרו של עמלק, ויהיה שמו יתצרך גדול.

וזכירת מרים, נרמז אותה במלת להודות לך, פירוש, כי הלשון והפה והשפתים הם כלי הדיבור, שיצר לנו הוא יתצרך, נודה אותו זהם, ולא נשתמש בהם נסיפור לשון הרע ח"ו, ונזכור לשון הרע של מרים, ולא נעשה כמו שעשתה היא. (שעה"כ דף יט ט"ב)

מתוק מדבש

דכתיב והלך לפניך צדקך הצדקה שעשית הלך לפניך בגין לדברא לך לסלקא לך לאתר דאקרי כבוד יהו"ה כדי להוליך אותך ולהעלותך למקום הנקרא כבוד ה' דכתיב כבוד יהו"ה יאסף אל המקום הנקרא כבוד ה' יאסף המלאך את נשמתך. (בשלה דף נט ע"א)

נברכת אהבת עולם יש להתעורר באהבת ה' ד' מטי לאהבת עולם כשמגיע האדם לברכת אהבת עולם צריך האדם לעורר

עצמו לאהבת ה', ואהבה זו נמשכת אחר קיום המצוה הנזכרת סמוך בקריאת שמע שאומרים ואהבת את יהו"ה אלהיך, והגם שנוסח הברכה היא אהבת עולם אהבתנו ה' אלהינו ולא נזכרה אהבתנו להקב"ה, אבל מתוך שאדם זוכר אהבת הקב"ה אלינו, זה מעורר בלבו לאהוב אותו, וזהו שאמר דבא איהו רנא דרחימו דקדשא בריך הוא, והא אוקמוה שזה הסוד של אהבת הקב"ה, וכבר ביארו החברים את סוד האהבה. (ויקהל דף רב ע"ב)

אֱהָבַת עוֹלָם אֶהְבְּתֵנוּ (ר"ת גי' ע"ב) **יְהוָהנִי יֵאֱהָדֵנִי** היה הוה ויהיה ארון הכל
אֱלֹהֵינוּ תקוה ובעל חסידות ובעל הכוחות כולם . **חַמְלָה גְּדוֹלָה וַיִּתְּרָה חַמְלַת**
עָלֵינוּ . **אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ בַּעֲבוּר שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר**
אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבִטְחוּ בְךָ וַתִּלְמַדְמוּ חֻקֵּי חַיִּים לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם . **כֵּן תַּחֲנִנֵנוּ אֲבִינוּ אֲבֵי הַרְחֻמָּן** .
הַמְּרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהַבִּין .
לְהַשְׁכִּיל . **לְשִׁמוּעַ** . **לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד** . **לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת**
וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל־דְּבָרֶי תִּלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה . **וְהָאֵר**
עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ . **וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ** . **וַיַּחֲד לְבַבֵּנוּ**

מתוק מדבש

גודל אהבת ה' לישראל

אמר רבי יהודה, אלמלי הו' ידעין בני נשא רחמימותא דרחים קדשא בריך הוא לישראל אם בני אדם היו יודעים האהבה הגדולה שהקב"ה אוהב את ישראל, הו' שֶׁאֵינָן פְּכַפִּירִיא לְמַרְדֵּךְ אֲבֹתֵיהֶּ הָיוּ שוֹאֲגִים כְּבִנֵי הָאֲרִיּוֹת לְרֹדֹף אַחֲרָיו לְהִתְדַבֵּק בּוֹ .
 (שמות דף ה ע"ב)

הש"י מחשיב את הרצון שבלב האדם יותר מכל הקרבנות

וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָא בְּעֵי הַקֹּדֶשׁ כְּרוּךְ הוּא צִרִיךְ אֶת לֵב הָאָדָם, שִׁיֵּאֱהָב אוֹתוֹ בְּכָל לְבוֹ, וְרַעוּתָא דְּכָר נָשׁ חָשִׁיב קָמִיָּה מִכָּל קֶרְבָּנִין וְעֲלִוּוֹן דְּכָל עֲלָמָא וּרְצוֹן הַטּוֹב שֶׁל הָאָדָם חָשׁוּב לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ כְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכָּל הַקֶּרְבָּנוֹת וְהַעוֹלוֹת שֶׁבַעֲוֹלָם, וְהֵינּוּ כִּיּוֹן דְּכָר נָשׁ שְׁוִי רַעוּתִיהָ בְּתִשּׁוּבָה כִּיּוֹן שֶׁהָאָדָם שֶׁם אֶת רְצוֹנוֹ לַעֲשׂוֹת חֲשׁוּבָה, לִית תְּרַעָא פְּכָל אֵינּוֹן רְקִיעִין דְּלֹא פִתַּח לְגַבָּה אֵין שַׁעַר בְּכָל הָרְקִיעִים שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִפְתָּח לִפְנֵינוּ .

(והר' הד"ש רות דף צו ע"ב)

גודל זכותו של המקשיב לדברי תורה כל מאן דאצית למלוי דאורייתא כל מי שמקשיב לדברי תורה, זקאָה הוּא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְכָאֵלּוּ קָבִיל תּוֹרָה מִסִּינִי אֲשֶׁרִי לוֹ בַּעוֹלָם הַזֶּה, וְנַחֲשֵׁב לוֹ כֹּאִילוּ קָבֵל אֶת הַתּוֹרָה מִסִּינִי, וְאֶפִּילוּ מִכָּל בָּר נָשׁ גָּמִי בְּעֵי לְמִשְׁמַע מְלֹוי דְּאֹרִייתָא וְאֶפִּילוּ מִכָּל אָדָם צִרִיךְ לְשִׁמוּעַ דְּבָרֵי תּוֹרָה, הַגֵּם שִׁיֵּהִיָּה קִטָּן מִמֶּנּוּ, כַּמֵּאֵר חו"ל (נמס' אטות ריש פ"ד) אִיזְהוּ חֲכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם .

(אחרי דף סט ע"א)

זכות המלמד תורה לאחרים, גדול יותר מכל הזכויות

כְּתִיב בְּלַעֲדֵי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, אָמַר רַבִּי תַנְחוּם פְּסוּק זֶה בֹּא לְרִמּוֹז שֶׁאִפִּילוּ אִם אָדָם רָאוּי לְהִיעֲנֵשׁ, אִם הוּא מִלְּמַד תּוֹרָה לְאַחֲרִים, בּוֹכּוֹת זֶה יִנְצַל מִן הָעוֹנָשִׁים, וְזֶה שֶׁאֵמַר בּוֹא וּרְאֵה פְּמָה חֲכִיכָה הַתּוֹרָה לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבִּשְׂבִּילָהּ זֹכָה הָאָדָם לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְכָל הַמְּלַמֵּד תּוֹרָה לְאַחֲרִים מַעֲלָתוֹ הוּא יוֹתֵר מִפְּוֹלָם יוֹתֵר מִכָּל שָׂר זְכוּיוֹת . (והר' חדש לך לך דף לב ע"א)

לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת־שְׁמִי. לֹא זָבוּשׁ וְלֹא זָכָל
וְלֹא זָכָשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי בְשֵׁם קִדְשְׁךָ הַגָּדוֹל
הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא בְּטוֹחֵנוּ. נָגִילָה וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתְךָ.
וְרַחֲמֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנָה ^{היה הוה רחוק} אֱלֹהֵינוּ ^{תקף ובעל היכולת} וְחִסְדֶּיךָ ^{ובעל הכוחות כולם}
הָרַבִּים אֵל יַעֲזֹבֵנוּ נָצַח סֵלָה וָעֶד. מִהֵרָ וְהִבֵּא
עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מִהֵרָה יִקְבֹּץ ה' צִיצִיּוֹת בִּידוֹ הַשְּׂמָאלִית
וְיִשְׁאֲרוּ בִידוֹ עַד וְנִאֲמָנִים וְנִחְמָדִים לְעַד מֵאֲרַבַּע בְּנָפוֹת כָּל־הָאָרֶץ.
וְשִׁבּוֹר עַל הַגּוֹיִם מֵעַל צִוְּאֵרֵנוּ וְהוֹלִיכֵנוּ מִהֵרָה
קוֹמְמִיּוֹת לְאֶרֶצֵנוּ. כִּי אֵל פּוֹעֵל יִשׁוּעוֹת אֶתָּה וּבָנוּ
בְּחִזְרַת מִכָּל־עַם וְלִשׁוֹן. וְקִרְבָּתֵנוּ מִלִּכְנוּ יִכּוֹן לִקְיָם מ'
לְזִכּוֹר מַעֲמַד הָרִי סִינַי וְנִתְּנַת הַתּוֹרָה לְשְׁמִי הַגָּדוֹל יִכּוֹן לְזִכּוֹר מַעֲשֵׂה עַמְּלָה
שֶׁבַעֲבוּרוֹ אֵין הַשֵּׁם שָׁלוֹם בְּאַהֲבָה לְהוֹדוֹת לָךְ יִכּוֹן לְזִכּוֹר מַה שַּׁעֲשֵׂה
הַקִּבֵּה לַמְרִים, כִּי לֹא בָרָא הַקִּבֵּה פֶה לָאָדָם אֶלָּא רַק לְהוֹדוֹת לוֹ וּלְיִחְדָּךְ
לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת־שְׁמִי: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה: ^{יֵאָהֲדוּנָה} ^{היה הוה רחוק} ^{אין הכל}

יש לכונן כונת המצוה לפני קריאת שמע וקבלת מסי"ג באחד
קודם שתאמר ק"ש, נריך שתכין אל מצות עשה שנצטוונו לקרות קריאת שמע,
גם קודם שתאמר שמע ישראל חסגור שני ענין צד ימין, ולריך לכונן
נמלת אחד [למסור נפשך] צד' מיתות צ"ד סקילה שריפה הרג וחנק, וזה סוד הכתוב
מי עליך הורגנו כל היום. (שעה"כ דף כא ט"ג וט"ד)

מתוק מדבש

טו"ל אהבת ה' לישראל וישראל אל ה'
כי ענה כמות אהבה היא האהבה של
הקב"ה לישראל, ונכלל בזה גם האהבה
שיש בין ישראל לאביהם שבשמים, כד
ישראל מייחדין שְׁמָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּחַיֵּינוּ כְּיִשְׂרָאֵל מִיִּיחָדִים שְׁמוֹ שֶׁל הַקִּבֵּה
בְּאַהֲבָה בְּקִרְיַת שְׁמַע, וְאַמְרֵי וְאוֹמְרִים
הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה שֶׁאֵין הַשֵּׁם שָׁלוֹם
גְּדוּלָה מְאֹד עַד שֶׁתִּפְשֹׁט הַנִּשְׁמָה מֵהַגּוֹף.
שְׁזֵהוּ עֵיקַר אַהֲבָה עֲזָה כְּשֶׁעַת קִרְיַת שְׁמַע,
שֶׁכֵּאֲשֶׁר אֲנוּ מְבִינִים וּמְכִירִים בְּגוּדֵל הַשֵּׁם
שֶׁהַקִּבֵּה מִתֵּיחָד אֶתְנוּ בְּאַהֲבָה, זֶה מַעֲוֹרֵר
אוֹתָנוּ שֶׁאֲנוּ מִתֵּיחָדִים אֶתְנוּ בְּאַהֲבָה.
(תִּקְוִי זֶהוּ דף י"ח ע"א)

הקריאת שמע המעולה מכולם

בדרך ארבע מיני קריאת שמע מלמטה למעלה, בתחלה הגרועה מכולם הוא קריאת שמע שעל המטה, ואחריו קריאת שמע דערצית, ואחריו קריאת שמע דקרצנות, ואחריו קריאת שמע דיוזר, וזה המעולה שבכולם. (שם 97 יט ט"ג)

הכוונה בפסוק ואהבת

בפסוק ואהבת, תכין לקיים מצות עשה שנצטוונו לאהוב את השי"ת, והיא מכלל הרמ"ח מצות עשה. (שם 97 כו ט"ז)

סוד מ"ב תיבות בפרשת ואהבת

הגה כשתאמר הקריאת שמע לריך לכיון כי מן תיבת והאבת עד ובשעריך יש מ"ב תיבות וסימנך ודברת ב"ס, וכיון אל שם מ"ב שהוא אבגית"ך וכו'.

(שם 97 יז ט"ב)

יכוין לקבל עליו עול מלכות שמים

יכוין לקיים מצות עשה של ק"ש של שחרית

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֶחָד ה' הוא יהיה אדון הכל
יְהוָה אחד | ה' הוא יהיה אדון הכל לא יהיה:

כלחש בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

מתוך מדבש

מתיקותה של קריאת שמע

אֶכְלָתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי, דָּא קִרְיָאֵת שְׁמִעַ,
דְּאִיהוּ מְתִיקוּ דְּכָלָא שְׁהִיא מִתּוּקָה
מִכָּל, כְּלוּמַר שְׁקִירִיאָתָהּ הִיא מִתּוּקָה בְּכַמָּה
צוּפִין וּמְתִיקִין בְּכַמָּה צוּפִים וּמְתִיקוֹת, וְהוּא
מִלְשׁוֹן מִתּוּקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֵת צוּפִים,
שְׁפִירוּשׁוֹ שֶׁהֵם מִתּוּקִים יוֹתֵר מִדְּבַשׁ וְיוֹתֵר
מִהֲנוּחַל מִחֲלוֹת דְּבַשׁ הַנִּקְרָא צוּף.

(פנחס דף רכו ע"ב)

הקורא קריאת שמע בתיקונה
מתרפאים כל רמ"ח אבריו

וְאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, בְּקִרְיַת שְׁמַע יֵשׁ רמ"ח
תִּיכוֹת, בְּמִנְיֵן רמ"ח אֲבָרִים שֶׁל אָדָם,
וְהַקּוֹרָא קִרְיַת שְׁמַע בְּתִיקוּנָה, כָּל אֶבֶר וְאֶבֶר
נוֹטֵל תִּיכָה אַחַת לְעַצְמוֹ, וּמִתְרַפָּא בּוֹ, וְדָא
אִיהוּ זַהוּ פִּירוּשׁ מַה שְׁכָתוּב רַפְאוּת תְּהִי
לְשַׁרְךָ וּשְׁקוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ.

(זהר חדש רות דף צה ע"א)

בקריאת שמע רמוזים עשרת הדברות

אָמַר רַבִּי יוֹדָא וְדָאִי הָכִי הוּא וְדָאִי כֵךְ הוּא
כְּמוֹ שֶׁאָמַר הִילֵד, וְהָכִי וְכֵךְ אָמַר רַבִּי
יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן דִּוְרִמְסֵקִית
מִשְׁמִיחַ דְּרַבִּי עֲקִיבָא, כִּי חֲסִידִים הָרָאוּשׁוֹנִים
תִּקְנּוּ (לומר כֹּל הַג' פִּרְשִׁיּוֹת שֶׁל) קְרִיאַת
שְׁמַע בְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת (הַרְמוּזִים בַּג'
הַפִּרְשִׁיּוֹת) (כַּמְבוּאָר בִּירוּשָׁלַיִם בְּמַס' בְּרֻכּוֹת
פ"א ה"ה, וּמוֹבָא בְּפִרְטוֹת בְּשׁו"ע ס"י ס"א,
וּבַמ"ב ס"ק ב') וְכִנְגֵד מִנֵּן רַמ"ח אֵיבָרָיו שֶׁל
(וְהָרָה דָּף צֶה נ"א) אָדָם.

אמונת ה' ויחודו בפסוק שמע ישראל
פקדא תליתא מצוה השלישית היא, למנדע
דאית אלהא רברבא לדעת שיש
אלוה גדול, שהוא האין סוף ב"ה, ושלטא
בעלמא ששולט ומנהיג את העולם, וזו
המצוה היא להאמין במציאות ובאחדות שמו
יתברך, ולייחדא ליה בכל יומא יחודא

וְאֶהְבֶּתָּ^א לֹא תִשָּׂא^ב (יכוין לקיים מצות עשה של אהבת ה') אֶת^ג יְהוָה^ד
 יֵאָהֲדוּנָהּ^ה הִיחַ הוּא וְיִחִיָּה^ו אֱלֹהֵיךָ^ז תִּסְתַּח וּבִעַל וְיִכְבֹּל^ח וּבִעַל הַכּוֹזוֹת כִּלְיָם^ט בְּכָל^י
 לִבְבְּךָ^כ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ^{כא} וּבְכָל־מַאֲדְךָ^{כב} וְהָיוּ^{כג}
 הַדְּבָרִים^{כד} הָאֵלֶּה^{כה} אֲשֶׁר^{כו} אֲנִי^{כז} מֵצוּר^{כח} הַיּוֹם^{כט} (יפסיק)
 עַל־^ל לִבְבְּךָ^מ וּשְׁנֵיתֶם^{מא} לְבַנְיָךְ^{מב} וּדְבַרְתָּ^{מג} בָּם^{מד} (מעט)

מתוק מדבש

גודל שבר מי שמוסר נפשו במחשבתו
 בעת אמירת "ובכל נפשך"
 אמר רבי שלום בר מניומי, אין לך כל
 צדיק וצדיק מאותם העוסקים בתורה,
 שאין לו מאתים עולמות וכסופין פי
 מאתים אורות נעלמים והשגות שאליו כסן
 וחשק כל ימי חייו, וכל זה בשביל התורה
 שלמד בעולם הזה, הקדא הוא דכתיב
 ומאתים לנוטרים את פרי, ועוד יהיה שכרו
 ומאתים אורות נעלמים על שמוסרים עצמם
 בכל יום כאילו נהרגו על קדושת שמו
 ואימתי בהאי פסוקא כשאומרים פסוק זה
 דכתיב ואהבת את ה' וגו' ובכל נפשך כמו
 שאחז"ל (נרכות נד ע"א) ובכל נפשך, אפילו
 הוא נוטל את נפשך, ותאנא כל אדם המכוין
 לפו בהאי פסוקא ולמדנו כל אדם המכוין
 לבו בפסוק זה למסור נפשו על קדושת
 שמו, מעלה עליו הכתוב כאילו נהרג בכל
 יום עליו על קדושת שמו יתברך, הקדא הוא
 דכתיב פי עליך הורגנו כל היום, אמר רב
 נחמן, כל המוסר נפשו בהאי פסוקא
 בפסוק ובכל נפשך, נוחל ארבע מאות
 עולמות לעולם הבא, אמר רב יוסף, והא
 תנן מאתים, אמר רב נחמן, מאתים על
 התורה שלמד בעולם הזה, ומאתים על
 שמוסר עצמו בכל יום על קדושת שמו
 בפסוק ואהבת וגו'. (חיי שרה דף קכד ע"ב)

בדקא יאות וצריך לייחד אותו בכל יום
 ביחוד כראוי, באנון שית סטריין עלאין
 באותם הששה קצוות, ולמעבד לון יחודא
 חדא בשית תבין דשמע ישראל ולייחד
 אותם יחוד אחד בשש תיבות של הפסוק
 שמע ישראל, דהיינו במלות "יהוה"
 אלהינ"ו צריך לקבל עליו אמונת מציאות
 ה', לדעת שיש יהוה אלהים בעולם, ואחר
 כך ביהוה אחד צריך להתבונן באחדותו
 יתברך שמו, ולכוונא רעותא לעילא
 פהדייהו ועל דא אחד אצטריך לארפא ליה
 בשית תבין ועל כן במלת "אחד" צריך
 להאריך כשיעור שש תיבות, כדי להמליכו
 למעלה ולמטה ולד' רוחות העולם.

(הקדמת הזוהר דף יב ע"א)

חשיבות מצות אהבת ה', יותר מכל
 המצוות

רחימו דא סליק על כל פולחנין דעלמא
 מצות אהבה עולה על כל עבודות
 שבעולם, בהאי אתייקר שמייה דקדשא בריך
 הוא יתיר מכלל במצות אהבה מתכבד שמו
 של הקב"ה יותר מכל העבודות, ואתברך ועל
 ידי אהבת האדם להקב"ה נמשך שפע ברכות
 לכל הספירות, בריך הוא לעלם ולעלמי
 עלמין ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים.

(ואתחנן רביא מדימנא דף רסג ע"א)

בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ
 וּבְקוּמְךָ: כשיאמר על ירך ימשמש בתפילין של יד
 עַל-יָדְךָ כשיאמר בין עיניך ימשמש בתפילין של ראש וְהָיוּ לְטִטּוֹת
 בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ לא תחמוד
 וּבְשִׁעְרֶיךָ:

סוד ע"ב תיבות ונ' תיבות שבפרשת ויהיה אם שמוע
 בפרשת ויהיה אם שמוע עד ושמחם יש ע"צ תיבות והוא קוד שס ע"צ וזהם
 ע"צ שמות [של הג' פסוקים נפ' נשלח] דויסע ויבא ויע, המתחלקים נג'
 אומיות כ"ד כ"ד כ"ד. (שעה"כ דף כב ט"ג)

ומן ושמחם "אח דברי אלה" עד "הארץ" יש נ' תיבות כנגד נ' שערי צינה.
 (שס דף כו ט"ג)

יכוין לקבל עליו עול מצוות

וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ תִּשְׁמָעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי
 מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם (יפסיק מעט) לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם יִבְטֹא הֵיטֵב אֶת הָעֵי"ן וְלִעֲבֹדוֹ
 בְּכָל-לִבְכֶּם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטָּר-אֲרָצְכֶם

מתוק מדבש

בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לִיה כְּתוּב שְׁמִי וְשׁוּי לְפִתְחֶךָ
 הַקִּבְ"ה אומר לו כתוב את שמי שהוא
 המזוזה ותשים אותו על פתחך, וְאֵת שְׁרִי לְגוֹ
 בֵּיתָא וְאָנָּה אוֹתִיב לְכָר בְּפִתְחֶךָ לְנִטְרָא לָךְ
 ואתה תשב בכית כפנים ואני אשב בחוץ
 בפתחך לשמור אותך. (בא דף לו ע"א)

חיבת הש"י ואהבתו לישראל מתגלית
 במצות מזוזה
 אֲמַר רַבִּי אֲבָא, בְּכַמָּה אֲתֵרִין חָס קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עַל בְּנוֹי כַּכְמָה מְקוּמוֹת
 מְצִינוּ שֶׁהַקִּבְ"ה חָס וּמְרַחֵם עַל בְּנוֹי, כְּגוֹן
 עֶבֶד בַּר נָשׁ בֵּיתָא אִם בָּנָה אָדָם בֵּית, וְקִדְשָׁא

בַּעֲתוֹ יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפַּת דִּגְזָךְ לֹא תִגְנוּב וְתִירְשֶׁךָ
 וְיִצְהָרְךָ וְנָתַתִּי עֵשֶׁב > בְּשִׁדְךָ לְבַהֲמֶתְךָ וְאֶכְלֶתָ
 וּשְׂבַעְתָּ: (בלחש, ומ"מ ישמיע לאזניו. בא"ח וארא יב) הִשְׁמְרוּ לָכֶם
 פְּדִיפְתָה לְבַבְכֶם וְסִרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה יִפְסִיק מֵעַט אֶת־יְהוָה וְיִצְהָרְךָ
 בָּכֶם וְעָצָר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר
 וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְכוּלָהּ וְאֶבְדַּתֶּם > מִחָרָה לֹא
 מֵעַל הָאָרֶץ הַטֶּבֶה אֲשֶׁר יְהוָה וְיִצְהָרְךָ וְיִצְהָרְךָ
 נָתַן לָכֶם: (עד כאן בלחש) וְשִׁמְתֶם > אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהִים
 עַל־ > לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וְקִשְׁרֹתֶם > אֶתֶם לְאוֹת
 יִמְשֶׁם בְּתַפִּילִין שֶׁל יָד עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת יִמְשֶׁם בְּתַפִּילִין

מתוק מדבש

הגשמים יורדים בזכות שמירת הברית
 תא חזי בומנא דקדשא בריך הוא אשגח פיה בעלמא למידן יתיה ואשפח חייבין בעלמא בא וראה בזמן שהקב"ה משגיח בעולם לדון אותו ומוצא רשעים בעולם, מה פתיב ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יכולה ר"ל שבא הדין והעונש על העולם, וכדין ואבדתם מהרה ואז יבא רעב לעולם ויאכדו מהרה, דהא בגין חובין דבני נשא שמאי וארעא אתעצרו ולא נהגי נמוסיהון דקא יאות כי בשביל עונות בני אדם השמים והארץ נעצרים מלחת כחם ולא נוהגים סדרם כראוי.

ותא חזי אינון דלא נטרי להאי קיימא דקדשא בא וראה אלו שלא שומרים לאות ברית קודש, גרמי פרישו בין ישראל לאבוהון דבשמאי גורמים פירוד בין ישראל לאביהם שבשמים, בגין דכתיב וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם, וכתיב ועצר את השמים ולא יהיה מטר ומפרש דהאי איהו פמאן דסגיד לאלהא אחרא כי הפוגם בריתו הוא כמי שמתחווה לאלהים אחרים, דמשקר ביהאי את קיימא קדישא שמשקר באות ברית קודש, וכד קיימא קדישא אתנטיר בעלמא דקא יאות וכאשר הברית קודש נשמר בעולם כראוי, פדין קדשא בריך הוא יהיב פרכאן לעילא

של ראש בִּיז עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם < אַתֶּם > < אֶת־בְּנֵיכֶם
 לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ
 וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:
 לְמַעַן יִרְבּוּ כְבוֹד אֵת אֲבִיךָ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל
 הָאָדָמָה אֲשֶׁר יִכְטֹא הַיֵּטֶב אֶת הָעֵינַיִן נִשְׁבַּע יְהוָה יֵאָהֳדוּתָהּ
 לְאַבְתֵּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

היה זה רחוק
 ארץ הכל

אופן אחיזת הציצית וההסתכלות בהם

כשיגיע אל ויאמר שהוא פרשת ציצית, תקח ראשי חוטי הד' ציציות ציד ימין, ושרשם הנאחזות בכנפי הטלית יהיו ציד שמאל, ותניחה כך נתונה על הלצ צד שמאל, וכל עוד שאתה אומר פרשת ציצית תהיה מציט ומסתכל ציציות ההם, וכשתגיע אל וראיתם אותו מעבירם על גבי עיניך ותנשקם, וכמ"ס צמח צדק הגאונים ונס' עמודי גולה הנק' סמ"ק שזו היא א' מן רמ"ח מלות עשה שיסתכל ציציות. (שעה"כ דף נא ט"ג)

ובהגיעך אל "ולא תחורו אחרי לנצחם ואחרי עיניכם" אז תנשק הציציות צפין ותשימם על גבי העינים שלך. (סס דף כז ט"ג)

מתוך מדבש

המזווה מרחיקה את החיצונים וְתָא חָזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאִינוּן זִינִין בִּישִׁין קְרִיבִין לְפִתְחָא דְּבֵר נָשׁ וּבֵא וְרָא, בשעה שאותם מיני חיצונים הרעים מתקרבים לפתח ביתו של האדם, וְקָפֵן רִישָׁא וּמִסְתַּכְּלֵן בְּשָׂמָא קְדִישָׁא דְּאִתְחַזִּי לְכֹר זֻקְפִים אֶת רִאשָׁם וּמִסְתַּכְּלִים בְּהִשָּׁם הַקְדוֹשׁ הַנִּרְאָה מִבְּחוּץ, דְּאִיהוּ שְׂדִי דְּמִתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹי שֶׁהוּא הַשֵּׁם שְׂדִי הַמִּתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹתָיו, לְכֹן שְׂמָא דָּא שְׁלִיט עַל פְּלִהוּ שֵׁם הַזֶּה שׁוֹלֵט עַל כּוֹלָם, מְגִיָּה דְּחָלִין וְעִרְקִין וּמִמְנוּ יֵרָאִים וּנְפֻחִים וּבּוֹרְחִים, וְלֹא קְרִיבִין לְפִתְחָא דְּבֵר נָשׁ וְאִינֵם מִתְקַרְבִּים לְפִתְחָא בֵּיתוֹ שֶׁל הָאָדָם.

(ואתחנן דף רסו ע"ב)

לְאַרְקָא בְּעִלְמָא אִז נֹוֹתֵן הַקִּבֵּה בְּרוּכָה לְמַעַלָּה כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. (וישב דף קפט ע"ב)

אש התורה מכניע היצר

תָּא חָזִי בֵּא וְרָא יֵצֵר הָרַע לָמָּה הוּא דּוֹמָה בְּשַׁעְתָּא דְּאִתִּי לְאַזְדּוּגָא בְּכֹר נָשׁ הוּא כְּפִרְזָלָא הַיֵּצֵר הָרַע בְּשַׁעֲהָ שְׂבֵא לְהַתְחַבֵּר עִם הָאָדָם, הוּא קֶשֶׁה כְּכַרְזֵל, וְקֶשֶׁה מְאֹד לְהַתְגַּבֵּר עֲלָיו, עַד דְּעָאֲלִין לִיהַ בְּנוֹרָא עַד שֶׁמְכַנִּיעִים אוֹתוֹ בְּאֵשׁ הַתּוֹרָה, דְּהֵיִינוּ שֶׁמְכַנִּיעִים אוֹתוֹ עַל יְדֵי לִימּוּד הַתּוֹרָה, כְּתִיר דִּיתְחַמֵּם אֶתְהַדָּר כְּלָא בְּנוֹרָא אַחֵר שִׁיתְחַמֵּם בְּאֵשׁ הַתּוֹרָה חֲזוֹר הַכֹּל לְהִיּוֹת כְּאֵשׁ, ר"ל שֶׁבְּעֵצָם אִם לֹא יִשְׁמַע לְהַיֵּצֵר הָרַע אִז אֵינוֹ יִכּוֹל לְעוֹנְשׁוֹ, וְאִדְרַבָּה הוּא מְלִיץ טוֹב עֲלָיו. (ואתחנן דף רסו ע"ב)

תועלת ההסתכלות בציצית

האדם צריך להסתכל בציציות בכל שעה ורגע כמו שאמר הכתוב (צמדנר טו טל) וראיתם אותם, והוא תועלת גדול לנשמה שלא יזמן חטא לידו אם יזהר בן.

צריך להסתכל בציציות בשעת פרשת ציצית כשאומר וראיתם אותם, ולכוין כאלו יש שם תכלת, ואז יסתכל ב' פעמים [זה אחר זה כנגד הסתכלות ב' העיניים] בוראיתם אותו.

סוד ע"ב תיבות שבפרשת ויאמר

ובפרשת ויאמר יש זה ע"ב תיבות עם ג' תיבות ה' אלהיכ"ס חמת שכולל הש"ן, וזה ע"ב שמות של ויסע ויצא ויט כולו ישר.

(שעה"כ דף כו ט"ד, וסידור רבי שצחי)

מצות זכירת יציאת מצרים

ובפסוק אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מכין אל הזכירה הרציעת מן הד' הזכירות, והנה זכירת [יציאת] מצרים מלכות עשה מן החורה ולכן מכין בפסוק זה לקיים מצוה זו של זכירת יציאת מצרים בק"ש דשחרית ובק"ש דערבית.

יאהזו הציציות גם בידו הימנית ושרשם ישארו בידו השמאלית

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם
צִיצִית עַל־כַּנְפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנוּ עַל־צִיצִית
הַכַּנֹּף פֶּתִיל תְּכֵלֶת וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית כְּשִׂימֶר וּרְאִיתֶם

מתוק מדבש

יחטא בד' אברים, ברגלים, בעינים, בדיבור, בידים, יוצאים לקראת ד' עדים אחרים, שהם ארבע סהדי קשויט דמלפא, ד' עדי אמת של המלך, תליין מארבע זיוין, התלויות בד' כנפות הכסות, רצונו לומר, ד' ציציות גם הם מזהירים את האדם שלא יחטא, ואלהם מצטרפים הד' מלאכים היוצאים לקראתם בזכות קדושת ד' הציציות.

(שלה דף קעה ע"ב)

ארבע כנפות הציצית מצטרפים לארבעה המלאכים המזכירים על קיום המצות אהעטף בעטופא דמצוה, בארבע זיוין דקסותיה, כאשר הוא מעוטף בעטוף של מצוה בד' כנפות כסותו, ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע, ד' מלאכים יוצאים לקראת ד', רצונו לומר, ד' עדים שהם המלאכים המזהירים את האדם שלא

אותו יסתכל בציציות שבידו ויכוין מספר עין הוא חמש הוי"ת ויעבירם ע"ג עיניו וינשקם,

שאה רלי אום ליב וחר יו
ככה יעשה ב"פ וראיתם > אתו וזכרתם > את כל מצות

להח כעק מנר
יהוה אני יאהדונה יחיה הוא יהיה אדון הכל
יכוין לקיים מצות לא תעשה

שלא לתור אחר מחשבת הלב למינות ואחרי ראות העינים לזנות ולא תתורו לא

תנאף רהע יחו השח מכב
אחרי לבבכם ואחרי עיניכם יעביר הציציות ע"ג עיניו וינשקם

ול ייה סאל ערי עאל מטה וחו
אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשייתם > זכירת

דלי היש עלם נהא נות מלה
את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם תסוף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם

פאי נקם
אני יהוה אני יאהדונה יחיה הוא יהיה אדון הכל
יכוין לקיים מצות

יהב מור והב יאה
עשה של זכירת יציאת מצרים אשר הוצאתי אתכם > מארץ

מתוק מדבש

בכם, אם כן אי קדשא בריך הוא מתפאר
בהו בישאל אם הקב"ה מתפאר בהם
בישראל, הן אתיין לאסתאבא ולא תדבקא
בסטרא מסאבא איך יבואו להטמא ולהתדבק
בצד הטומאה, ועל דא כתיב ועל זה נאמר
והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני,
ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ
השורץ על הארץ. (שמיני דף מא ע"ב)

יסוד כל התורה והמצות הוא יציאת
מצרים

תא חזי, דא הוא יסודא ושרשא דאורייתא
וכל פקודי וכל מהימנותא שלימתא
דישראל בא וראה שיציאת מצרים היא
היסוד והשורש של התורה ושל כל המצות
וכל האמונה שלימה של ישראל, כי תחילה
צריך האדם לצאת מתחת יד הקליפות ואחר
כך יכול ליכנס פנימה אל הקדושה, על כן
את השבח של יציאת מצרים נעלה על ראש

קיום המצות נחשב כמתקן ומקיים כל
העולמות

דכל מאן דאתדבק ביה בקדשא בריך הוא
ועבד פקודי אורייתא כי כל מי
שמתדבק בהקב"ה ועושה ומקיים מצות
התורה, פככול הוא קיים עלמין כביכול
הוא מקיים את העולמות, דהיינו עלמא
דלעילא ועלמא דלתתא את עולם העליון
ואת עולם התחתון והא אוקמוה והרי ביארו
החברים לעיל (דף קיג סע"ה), ועשייתם
אותם כתיב דהיינו כל מי שעושה ומקיים
את התורה נחשב לו כאילו הוא תיקן
למעלה. (נשא דף קכב ע"א)

הקב"ה מתפאר בבני ישראל וזה
מחייב אותנו להתקדש

תא חזי, כתיב בא וראה מש"כ ישראל אשר
בך אתפאר שהקב"ה אומר לבני ישראל,
דעו אהבתי אליכם שאני מקשט ומפאר עצמי

אבותינו. גואלנו גואל אבותינו. יוצרנו צור יְשׁוּעָתֵנו.
פודנו ומצילנו מעולם הוא שֶׁמֶךְ (ר"ת שם מה"ש) ואין
לנו עוד אלהים זולתך סלה:

עזרת אבותינו אתה הוא מעולם. מִזֶּן ומושיע
להם ולבניהם אֲחֵרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר ודור.
ברום עולם מושבך. ומשפּטִיךְ וצִדְקָתְךָ עַד
אֶפְסֵי אָרֶץ: אֱמֶת אֱשֶׁרִי אִישׁ שִׁשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ.
ותורתך ודְבָרְךָ יְשִׁים עַל לְבָבוֹ: אֱמֶת שְׁאֵתָה
הוא אֲדוֹן לְעַמֶּךָ. וּמֶלֶךְ גָּבוֹר לְרִיב רִיבָם לְאֲבוֹת
וּבָנִים: אֱמֶת אֵתָהּ הוּא רֹאשׁוֹן וְאֵתָהּ הוּא אַחֲרוֹן.
ומְבַלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: אֱמֶת
מִמְצָרִים גָּאֵלָתָנוּ יְהוָה יֵאָדוֹנָהּ ^{יהוה הוא יחיה} אֱלֹהֵינוּ ^{אין הכל}
^{תקנה הכל וימלך} מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם הִרְגָתָ
וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאֵלָתָהּ. וַיִּם־סוֹף לָהֶם בְּקַעֲתָ.
וַיִּזְדִּים טִבְעָתָהּ. וַיִּדְיִדִים עֲבָרוּ יָם. וַיִּכְסּוּ מִיָּם

מתוק מדבש

כל אינון דְּקִטְל בְּפִלְגוֹת לִילֵא אֵת כָּל אוֹתָם
הַבְּכוֹרִים שֶׁהָרַג בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, וְעַל יְדֵי זֶה
שִׁיבֵר אוֹתָם הַקְּלִיפּוֹת שֶׁהָיוּ מַעֲכֹבוֹת אֵת
הַגְּאוּלָּה, וְאַחִית דְּרָגִין מַעֲיֵלָא לְתַתָּא וְאִז
הוֹרִיד אֵת מַדְרָגוֹת הַחִיצוֹנִים מֵאֲחִיזָתָם
לְמַעֲלָה עַד לְמַטָּה, בִּיה שְׁעָתָא עָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל
בְּקִיּוּמָא דְּאֵת קְדִישָׁא בְּשַׁעָה הָהִיא נִכְנְסוּ
יִשְׂרָאֵל בְּקִיּוֹם שֶׁל אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ, דִּהִינּוּ
אֲתַגְּזֵרוּ שְׁנִימוּלוּ, וְעַל יְדֵי זֶה וְאַשְׁתַּתְּפוּ
בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְאַתְּאֲחִדוּ בָּהּ נִשְׁתַּתְּפוּ
וְנִתְחַבְּרוּ עִם כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה,
וְנִתְאֲחִדוּ בָּהּ. (אמור דף צה ע"ב)

בְּמֵאִיכוּ דְּנִפְשָׁא וְלִשִׁים רְצוֹנוּ לִהְיוֹת נִכְלָל
עִם הָעֲנִיִּים בְּלִב נִשְׁבֵּר וּבִנְפֶשׁ שְׁפֵלָה. (ור"ל)
אֵף עַל פִּי שְׁקֵרָא קִרְיָא שְׁמַע נְכוֹנָה מִסִּירַת נֶפֶשׁ
וְגַרְס יַחֲוִידִים גְּדוּלִים נְשָׁמִים, עַם כָּל זֶה לֹא יַחֲזִיק
טִיטָמָא לְנִפְשָׁהּ, אֵלָּא יָדַע שֶׁהוּא עָנִי וְאֲמִין בְּלֹא
(בִּלְק דף קצה ע"ב) נִשְׁנֵר וְנִדְכָּה.

בְּמִכְתַּב בְּכוֹרוֹת נִשְׁבְּרָה הַקְּלִיפָה וְנִכְנְסוּ
יִשְׂרָאֵל לְקִדּוּשָׁה

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעָתָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָהּ
קָטִיל לְכוּכְרֵי דְּמִצְרָאִי בָּא וְרָאָה, בְּשַׁעָה
שֶׁהִקְבִּיָה הָיָה הוֹרֵג אֵת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, דִּהִינּוּ

צָרִיחֵם אֶחָד מֵהֶם לֹא נֹתֵר: עַל זֹאת שֶׁבָּחוּ
 אֱהוּבִים וְרוֹמְמוֹ לְאֵל וְנִתְּנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת
 שִׁירֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לַמֶּלֶךְ אֵל וְיֵי
 וְקִים. רֵם וְנִשָּׂא. גָּדוֹל וְנֹרָא. מְשֻׁפָּל גָּאִים עֲדֵי
 אָרֶץ. מִגְבִּיהַ שְׁפָלִים עַד מָרוֹם. מוֹצִיא אֲסִירִים.
 פּוֹדֶה עֲנָוִים. כְּאוֹמֵר עוֹר דִּלִּים תְּכוּן לַעֲשׂוֹת עֲמֶךָ עֵי עַם הַשְׂכִּינָה הַנִּקְרָאת

עֵינָה נְהִיחָה כֵּאן לַמַּטָּה כְּדִי שֶׁנִּשְׁעָלֶנָּה תִּזְכֶּה לַעֲלוֹת עִמָּה. (שעה"כ דף כח ט"ב)
 עוֹזֵר דְּלִים הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שְׁוֹעֵם
 אֱלֹהֵינוּ. כִּי לְקוֹס מַעֲמֹד כְּשֶׁמִּתְחִיל לֹמֵר תְּהִלָּת וכו'. (שס)

תְּהִלָּוֹת לְאֵל עֲלִיוֹן גְּבוּרָתוֹ בָּרוּךְ הוּא
 וּמְבוֹרָךְ. מִשֶּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ
 עָנּוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:
 מִי־כִמְכָּה בָּאֱלֹהִים יְהוָהנִי יֵאֱהָדוּנִהי ^{היה הוה ויהיה} ^{אדון הכל} מִי
 כִּמְכָּה גָּאֵדָר בְּקִדְשֵׁךְ. נֹרָא תְּהִלָּת עֲשֵׂה־פֶלֶא:
 שִׁירָה חֲדָשָׁה שֶׁבָּחוּ גְּאוּלִּים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
 עַל־שִׁפְתַּי הֵימָּה יוֹדֵד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ
 וְאָמְרוּ: יְהוָהנִי יֵאֱהָדוּנִהי ^{היה הוה ויהיה} ^{אדון הכל} | יְמִלֶךְ לְעוֹלָם
 וָעֶד: וְנֹאמַר גְּבוּרָתוֹ יְהוָהנִי יֵאֱהָדוּנִהי ^{היה הוה ויהיה} ^{אדון הכל}
 צְבָאוֹת שְׁמוֹ. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָהנִי יֵאֱהָדוּנִהי ^{היה הוה ויהיה} ^{אדון הכל} גְּבוּרָתוֹ יִשְׂרָאֵל:

וַיִּצִיב. וְנִכּוֹן. וְקָיָם. וַיִּשָּׁר. וְנֶאֱמַן. וְאֶהוּב. וְחֲבִיב.
וְנִחְמָד. וְנִעֵים. וְנוֹרָא. וְאֲדִיר. וּמִתְקַן.
וּמִקְבָּל. וְטוֹב. וְיָפֵה. הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי ^{תקנה ובעל חיבתת} ^{ובעל המוחות כולם} עוֹלָם מְלִכְנוּ. צוֹר יַעֲקֹב
מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ. לְדוֹר וָדוֹר הוּא קָיָם וּשְׁמוֹ קָיָם וְכִסְאוֹ
נִכּוֹן וּמַלְכוּתוֹ וְאַמוּנָתוֹ לְעֶד קִיּוֹמָת: וּדְבָרָיו חַיִּים
וְקִיּוּמִים וְנֶאֱמָנִים וְנִחְמָדִים לְעֶד ^{כשיאמר לעד ינשק הציציות}
וַיַּעֲבִירָם עַל גְּבִי עֵינָיו וַיִּנַּחֵם מִיָּדוֹ וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. עַל אֲבוֹתֵינוּ.
עָלֵינוּ וְעַל בְּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל-דּוֹרוֹת
זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ: עַל הָרָאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים
דְּבָר טוֹב וְקָיָם. בְּאֱמֶת וּבְאַמוּנָה חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר:
אֱמֶת שְׁאֵתָהּ הוּא יְהוָה ^{יהיה הוה רחוק} ^{אדון הכל} אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי ^{תקנה ובעל חיבתת} ^{ובעל המוחות כולם} אֲבוֹתֵינוּ. מְלִכְנוּ מֶלֶךְ

מתוק מדבש

בברכת "אמת ויציב" צריך להשים
את עצמו כעני ודל
לשואה גרמיה עני ישים האדם עצמו עני,
בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי
מרומים בזמן שנכנס ודופק על הפתחים של
היכל הרצון שבעולם הבראה הנקרא מרומי
מרומים, שאו צריך האדם להכניע עצמו כעני
להשתתף עם השכינה בהיותה בעולם
הבראה, והיינו כד אָמַר אֱמֶת וַיִּצִיב כשהוא
אומר ברכת אמת ויציב, וְסָמִיךְ גְּאוּלָּה
לְתַפְלָה וסומך גאולה לתפלה, שאו עולים
לעולם האצילות ששם הוא סוד תפלת
העמידה, לְמַהְוֵי בְּצִלּוֹתָא דְעֵמִידָה תביר
לְבָא עֲנִיָא וּמִסְפָּנָא וצריך להיות בתפלת
העמידה, בלב נשכר כעני ואביון, וּלְשׁוּאָה
רְעוּתִיָּה לְאַתְפָּלָא גוּ מִסְפָּנִי בְּתַבִּירוֹ דְּלְבָא

כוונה של אמת ויציב במקום ג' תיבות
ה' אלהיכם אמת
וְכָל הָאוֹמֵר קְרִיאַת שְׁמֵעַ שְׁלֹא עִם הַצָּבוֹר,
אֵינוֹ מְשָׁלִים רמ"ח אֵיבָרָיו, מִפְּנֵי שְׁחִיסוֹר
הַשְּׁלִשָּׁה תִּיבוֹת שֶׁשְּׁלִיחַ צָבוֹר חוֹזֵר, מֵאִי
תִּקְנִיתָהּ מֵהַ תִּקְנִתוֹ, וְאָמַר כִּי כַתְּפֶלֶת שַׁחֲרִית
יָכוֹיִן בְּט"ו וו"ן דְּאֱמֶת וַיִּצִיב כַּמְבוֹאֵר
בְּשִׁלְחָן עֶרוֹךְ (א"ח סי' ס"א ס"ג), שט"ו
וו"ן עוֹלִים צ', וְהֵם כִּנְגֵד ג' שְׁמוֹת הַוִּי"ה,
שְׁכַל שֵׁם עוֹלָה כ"ו וד' אוֹתִיּוֹתָיו הֵם ל', וְעוֹד
טַעַם כִּי ט"ו וו"ן עוֹלִים צ' וְהַקְרִיאָה נִחְשַׁבְתָּ
לְאַחַד, הִרִי צ"א כִּמְנִין הַשֵּׁם בְּקִרְיָתוֹ
וּבְכַתִּיבְתּוֹ, וְהוּא כֵּאלוֹ אָמַר הַוִּי"ה אֲדֹנָי
אֱמֶת (וּבְכַתְּפֶלֶת עֶרְכִּית יָכוֹיִן בְּאוֹת ו' שֶׁל
וְיֵאֱמֹנָה, כַּמְבוֹאֵר בְּפִרְטוֹת בְּמַחְצִית הַשְּׁקָל
(וְהָרַח הַדָּשׁ רוֹת דָּף צֶה ע"א) (שם).

תפלת תפלת הבריא שחרית קפה

אופן תפלת שמונה עשרה

עתה נכנס האדם באצילות, ונריך ליישב [את עצמו שיהיה] באותו שעה באימה ונחלחלה ברתח ונזיע לפני הצורא, לכן הוא בעמידה ולא מיושב כשאר תפלה.

(פע"ח שער הק"ש פרק כט)

כשאדם מתפלל נריך לשום ידיו זו על גבי זו, ימנית על שמאלית, לאכללא שמאלא צימינא וימינא צשמאלא, וע"י זה תמתיק שמאלא צימין.

(פע"ח שס, ועיין נשה"כ דף נט ט"ז)

מתוק מדבש

עניני שמונה עשרה

שמונה עשרה הוא כנגד תפילין של

ראש

צלותא דמעומד תפלת העמידה, יכוין לתקן את פנימיות עולם האצילות, דהיא לקבל תפלה דרישא שהיא כנגד המעשה של הנחת תפלין של ראש, (שעל ידה נתקן חיצוניות עולם האצילות), ודא פגוונא דדא וזה כנגד זה, דהיינו עובדא פגוונא דדבורא המעשים צריכים להיות כדוגמת הדבור כי שניהם צריכים כנוכר, ודאי פגוונא ומלולא תליא צלותא כי ודאי במעשה ודיבור תלויה תיקון התפלה. (במדבר דף קב ע"ב)

בתפלת העמידה נתקנים תיקוני עולם

האצילות

תקונא רביעא תקונא דצלותא תיקון ד' הוא תיקון תפלת העמידה של השמונה עשרה ברכות שבעולם האצילות, בתקונא דרזא דשמא קדישא פדקא אמרתון בתיקון של שם הקדוש שהוא המלכות כמו שאמרתם, ופאה חולקיכוון אשרי חלקכם, והקא רזא דתקונא דשמא שלים וכאן הוא הסוד של תיקון השם שלם ואמר רבי שמעון להחברים ופאה חולקי עמכוון פהאי עלמא ובעלמא דאתי אשרי חלקי עמכם בעולם הוה ובעולם הבא. (ויקהל דף רטו ע"א)

על ידי התפלה נתקן ונשלם גוף

האדם

ופאה חולקיכוון, אשרי חלקיכם, דהא בצלותא מתתקן גופיה ונפשיה דכר

בתפילת העמידה צריך להתאחו בהש"י כדי להמשיך את השפע לעולם הנשיה

ובגין כך בעינו להתאחדא ביה בקדשא בריך הוא ובשביל זה אנו צריכים להתאחו בהקב"ה בשעת תפלת העמידה, כדי לזכות לקבל משפע הקדוש, ולאחדא ביה קמאן דאמשיך מעילא לתתא ולאחו בו כמי שמושך דבר מלמעלה למטה, כדי להוריד את השפע מעולם לעולם וממדרגה למדרגה, עד שבעלינו לשבח אנו מורידים את השפע לעולם העשיה, ועל ידי השפע דלא ישתבק בר נש מניה אפילו שעתא חדא לא יהיה האדם נעזב מהקב"ה אפילו שעה אחת.

ועל דא פד סמיך גאולה לתפלה ועל כן כשאדם סומך גאולה לתפלה, בעי לאחדא ביה ולאשתעי בהדיה בלחישו ברזא צריך לאחו בו ולדבר עמו בלחש בסוד בתפלת העמידה, דלא יתרחק מינן ולא ישתבק מינן שלא יתרחק ממנו ולא יעזוב אותו, ועל דא כתיב ועל זה כתוב ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום פי' שאין אתם נעזבים מהקב"ה אלא אתם דבקים בו תמיד, ועוד כתוב אשרי העם שפקה לו שהוא דבוק מצד עצמו בקונו, אשרי העם שיהו"ה אלהיו שהקב"ה מצד עצם אלהותו דבוק בישראל.

(תרומה דף קלח ע"ב)

אופן הכריעות והזקיפות

במל' צריך אמה לכרוע כריעה אחת, ואל תכרע עתה רק גופך בלבד, וצמלת אמה תכרע פעם ב', ואז תכרע את ראשך, וצמלת ה' תזקוף שני זקיפות, תצמלה תזקוף גופך בלבד, ואח"כ הזקיפה הב' הוא שתזקוף ראשך.

(שער הכוונות דף כט ע"א)

המתפלל צריך שיכרע עד שיתפקקו כל חוליות שבשרה. דהיינו שיהיו בולטין כל הקשרים שבפרקי חוליותיו.

(שו"ע סימן קיג ס"ד, ובא"ח בשלח ו')

כוונת הכריעות והזקיפות

צריך שמדע לכיון לשם הוי"ה שזקוף לאדנ"י באופן זה, כי בכריעה ראשונה [תחילת כריעת אבות] כיון ש"ה הוי"ה זקוף לא' לאדנ"י, ובצורך הב' [בסוף כריעת אבות] כיון שה' הוי"ה זקוף לד' לאדנ"י, ובמודים כיון ש"ה הוי"ה זקוף לז' לאדנ"י, ובסוף [כריעת מודים] כיון שה' אחרונה של הוי"ה זקוף ל"ה לאדנ"י, ומי שאינו מכין בו אמרו בחיקונים (מיקון יח) שעליו נאמר נתנני ה' צידי לא אוכל קום.

(פע"ח שער העמידה פ"ו בהג"ה)

ופירושו כי בכריעה ראשונה כיון ש"ה הוי"ה, מאיר לא' לאדנ"י כדי לזקוף אותו, ובזקיפה כיון שא' לאדנ"י עולה לגזי' ה' הוי"ה, וכן כיון בשאר.

(כף החיים סי' קיג אות ב')

מתוך מדבש

אמר ליה רבי יוסי לרבי חזקיה, אף על גב דלא יכיל לכוונא לבא ורעותא אף על פי שאינו יכול לכיון לבו ורצונו, סדורא ושכחא דמריה אמאי גרע סדר שבחו של מקום למה יגרע, אלא יסדר שבחיה דמאריה אף על גב דלא יכיל לכוונא לביה אלא יסדר שבחו של מקום אף על פי שאינו יכול לכיון את לבו, ויצלי צלותיה ואח"כ יתפלל תפלתו, הדיא הוא דכתיב, תפלה לדוד שמעה יהו"ה צדק הקשיבה רנתי ומפרש שמעה יהו"ה צדק בקדמיתא בתחילה היה דוד משבח את הקב"ה על צדקותיו שעשה עמו, בגין דאיהו סדורא דשכחא דמריה לפי שהוא סידור שבח קונו, ולכתר ואח"כ אמר דוד הקשיבה רנתי האזינה תפילתי בשאלת ובקשת צרכי, ואמר מאן דיכיל לסדרא שכחא דמריה ולא עבדי מי שיכול לסדר שבחו של מקום ואינו עושה עליה כתיב גם פי תרבו תפלה לבקש צרכיכם אינני שומע לא תחזקב תפלתכם.

(ויחי דף רמג ע"ב)

נש ואתעביד שלים כי על ידי התפלה מתחזק גופו ונפשו של האדם ונעשה שלם. (ויקהל דף רמז ע"ב)

לעולם יסדר שבחו של מקום אף על פי שלבו טרוד ואינו יכול לכיון

אמר רבי חזקיה שאל מרבי יוסי האי דאמרין לעולם יסדר בר נש שכחא דמריה ולכתר יצלי צלותיה מה שאנו אומרים לעולם יסדר האדם שבחו של מקום היינו בשלש ראשונות ואח"כ יתפלל ויבקש צרכיו, האי מאן דלביה טריד ובעי לצלוא צלותיה אני שואל מי שלבו טרוד ורוצה להתפלל תפלתו להקב"ה שיצילהו מצרותו, ואיהו בעקו ולא יכיל לסדרא שכחא דמריה כדקא יאות והוא בדוחק וצער ואינו יכול לסדר שבחו של מקום כראוי, שהוא צריך כוונה גדולה ולבו טרוד עד שאינו יכול לסדר השבח כהוגן, מאי הוא כיון שאינו יכול לכיון את לבו טוב הוא שיתפלל בלי שבח, או שיסדר שבחו של מקום גם אם לבו טרוד דהיינו בלא כוונה.

תפלת האצילות

י"ד ה"י י"ן ה"י

תפלת שמונה עשרה היא בעולם האצילות

כאשר תחיל צרכת חנות עלמו אז תכוין בשם הו"ה דמילוי יודי"ן [כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י], הנקרא [שם] ע"כ, והוא בעולם האצילות.
(פע"ח שער התפילה פ"ו)

בתפלתו יכוין פניו כנגד ארץ ישראל,
ירושלים, בית המקדש, בית קדשי הקדשים

אדני (יפסיק מעט) שפתי תפתח. ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יהוה אדני (א) יהוה אדני ^{יהוה חות ויהוה אדון הכל} אלהינו
ואלהי ^{תקוף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם} אבותינו. אלהי
אברהם. אלהי ^{תקוף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם} יצחק. ואלהי
יעקב. האל הגדול הגבור והנורא
אל עליון. גומל חסדים טובים. קונה הכל.

מתוך מדבש

אברהם אבינו הוא הראשון שנתגלו לו
סודות עליונים ותיקוני התפילה
קם רבי שמעון ואמר, מי ימלא גבורות יהוה
וגומר מי יכול לספר גבורותיו וסדר
ההיכלות שבעולמות העליונים, מאן יגלי
עפרא מעינך אברהם חסידא ימינא דקדשא
ברין הוא מי יגלה את העפר מעיניך אברהם
איש החסד שאתה היית חסיד המתחסד עם
קונו, דגלי לך רזא דרזין שנתגלו לך סודי
סודות העליונים, ושריאת צלותין בעלמא
ואתה התחלת לתקן התפלות בעולם בתפלת
שחרית, ואתגליין לך היכלי דמלכא עלאה
ונתגלו לך ההיכלות של הקב"ה וידעת איך
לסדרם בסדר התפלה. (בראשית דף מא ע"א)

כל קיומנו הוא בזכות תפלות האבות
הקדושים

הא חזי צלותא דאברהם קיימו עלמא בא
וראה כי תפלות האבות שהתפללו
בעודם בחיים חיותם הם המקיימים את
העולם עד היום הזה, ר"ל הג' אבות הם ג'
עמודים המעמידים את השכינה בחסד דין
ורחמים, והיינו קיום לעולם, וכל בני עלמא
עליהו קיימי וסמכין לעלם וכל בני העולם
אפילו צדיקים גמורים רק על זכותם קיימים
וסומכים לעולם, ולעלמי עלמין לא אתנשי
זכותא דאברהם ולעולמי עולמים לא תשכח
זכותם של האבות, כי לא תמה זכותם
לעולם. (וישלה דף קסח ע"א)